

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՆԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՇՈՒԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսի համար Տարեկան 12 ֆր.
» » Վեցամսեայ 6 ֆր.
Արտասահմանի համար (երկու փուլ մեկ
փուլով) Տարեկան 14 ֆր. վեցամսեայ 7 ֆր.
ԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՎՃԱՐԵԼԻ

Պատկերապես նշանակող իրերի հետևանքով հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — ՎԱՌՆԱ (Պուլկարիա)
Редакция на вестникъ
„И р а в у н к ъ“
ВАРНА (България)

Rédaction du journal
„I r a v o u n k“
V A R N A (Bulgarie)

Խմբագրության ուղղությամբ գրություններ
ևս չեն դրվում ևս յարմար դատարան-
ները միայն կը հրատարակվեն ամ-
բողջովին կամ մասամբ:
Խմբագրության տղը 20 սանթիմ. երե-
ֆեկ սանթիմ. անգամներու համար 20 0/0
զեղչ կը լինի:

ՎԵՐՋԻՆ ՉԵԿՈՅՑ

«Իրաւունքի Դ. արեւելքանի վեր-
ջին ամիսն քեզանիս յեզրին. յայց քա-
ժանդակները ԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ընդունեալ հա-
կաւորակ, զեռ կարեւոր մասն մը գտնեա-
լի կը մնայ. Լրագրիս մեջ ծանուցա-
նելի գաւ» պատահական եղող բաժանոր-
դաց խաւարակներն, մէկ մեկ երկու
գրով, խնդրած ենք որ անշաղկապ ի-
րենց պատրաստած վճարեմ. Սակայն այս
միջոցն ալ զեռ գործնական արդիւնք
չարտայրեց: Ուստի վերջին անգամ ըն-
դունով պարտականութեան կոչուեալ Պուլկա-
րիոյ ևս Ռուսականիոյ համար միջնեւ
դնէ. 15, իսկ հետագայ երկուսնորս
համար միջնեւ դնեալներն վերջը:

Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ԲՈՂՈՔԸ ԻՌԻՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ԴԵՍ

Հայ եկեղեցւոյ իրաւասութեանց
դէմ Ռուս կառավարութեան վեր-
ջին ստանձնութիւններուն առթիւ
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին լը-
նուած պատգամը հայ ժողովրդեան
մէջ Հայրիկին դէմ քրթմնջումնե-
րու պատճառ տալ սկսած էր.
Եւ այս անգին Օրմանեանի անբաղ-
դատելի կերպով վատթար ընթաց-
քը ալ աւելի հասարակութեան ու-
ղարկութիւնը գրաւած ու մտքերը
զրազեցուցած ըլլալով, Ս. Էջմի-
ածնայ շուրջը անցած դարձանե-
րը այնչափ հետազննին աշօք չէ-
ին դիտուած: Միայն երբեմն կով
կասեան թղթակցութիւններ առա-
ւել կամ նուազ չափով կը ջանային
բոլոր Հայոց սիրելի Հայրիկին ան-
տարբերութիւնը՝ հանգէպ ուսուս-
կան ստանձնութեանց՝ գաղափար-
ակի ցոյց տալ:

նոյնութեամբ պահած է:
Ուրախ ենք յայտնելու թէ ՎԵՏ.
Հայրապետը վճարած է ընդդիմա-
դրել այն բոլոր ստանձնութեանց
դէմ, որոնք ուս կառավարու-
թեան միջոցով կըլին դէպի Հայ
եկեղեցւոյ դարեւոր իրաւունքնե-
րը:
Ռուսիոյ մէջ դատարանաց առ-
ջեւ հայերուն ուս լեզուաւ եր-
գում ընել տալու նորահաստատ օ-
րէնքին դէմ Հայրապետը հետեւ-
եալ բողոքը ուղղած է Ներքին
Գործոց նախարարութեան:
«Մեր նախորդ, երջանկալիշա-
տակ Մակար Կաթողիկոսը պատ-
ւիրել էլ բոլոր թեմական առաջ-
նորդներին՝ երգումը բացառապէս
(մի միայն) հայերէն լեզուով տնել
տալ, յայտարարելով որ խիստ
պատժի պիտի ենթարկւին այդ
հրամանին հակառակ գործողները:
«Կրօնական ներողամտութիւնը,
որ Ռուսաց կայսերական հիմնա-
կան օրէնքներէ մէկն է, թույլատ-
րում է իւրաքանչիւր ալլադուան
ազգի՝ պետութեան մէջ՝ «երգել
ըստ իւր հաւատի և եկեղեցական
օրինաց»: Դրանից ակնհայտ է, որ
ըստ պետական օրինաց, իրաւունք
է տւած իւրաքանչիւրին՝ նաեւ երգ-
ել իր ազգի և դաւանութեան լը-
զուովը, որովհետեւ իւրաքանչիւր
ազգ և եկեղեցի՝ ունի իր կրօնա-
կան և եկեղեցւոյ կանոնական լը-
զու: Ռուսական օրէնքը երգումը
համարելով կրօնական մի ծէս,
արտօնել է իւրաքանչիւրին՝ կա-
տարելու այդ ծէսը իր կրօնի ճշ-
տագոյն պահանջներին համեմատ:
Նոյն իսկ, բաւարարի կերպով, կա-
տարին Բ. Գաւակալութեան հը-
րովարտակր (1762, Յլս. 3) տրա-
մադրում է որ «Ռուսաց հպատակ
բոլոր ազգերին երգեցնելու հա-
մար, պէտք է իրենց լեզուով թարգ-
մանել երգումը և այդ լեզուով երգ-
եցնել»:
«Ռ. րեմն, Ռուսաց պետութեան
մէջ գտնուող ամեն ազգ կարող է
երգել իր եկեղեցական լեզուով և
հետեւապէս մեր նախորդ Հայրա-
պետի հրամանը միայնգամայն հա-
մաձայն է պետական օրինաց:
Այն ինչ դուք, այս տարւոյ մարտ
ամսին, մի գրութեամբ, առա-
ջարկել էք մեզ՝ վերջին մի նա-
խորդի այդ տնօրէնութիւնը:
«Իսկ թէ Հայոց լեզուն Հայ Ե

կեղեցւոյ կանոնական լեզուն չէ,
և ձեր առարկութիւնը՝ կան տե-
ղեր, ուր եկեղեցական արարողու-
թիւնները կատարուում են ոչ-գրա-
բաւ լեզուով դա կատարեալ մոլո-
րութիւն է և անգէտ անձերի խօս-
քեր:
«Հայոց լեզուն Հայ եկեղեցւոյ
նախաւանդ կանոնական և միակ
կանոնական լեզուն է. Հայ եկե-
ղեցւոյ արարողութիւնը չէ՝ կա-
րող լինիլ և երբէ՛ք չէ եղել ուրիշ
ո և է բարբառով, Օտար լեզունե-
րով, յիւսելի, երբեմն խօսուում են
քարոզներ. սակայն քարոզը արա-
րողութիւն չէ, այլ միայն խրատ
և քահանայի խօսակցութիւն
իր հօտի հետ: Ծիսակատարու-
թեան բոլոր գրքերը, ամբողջ ա-
րարողութիւնը գրուած են Հայ
լեզուով և այն ու բացառապէս(ընդ)
գրաբառով, որ Հայ եկեղեցւոյ
նախական պարտքն է պահպանել:
Այս հիմնական նախականութեան
դէմ զանցառուները խստիւ կը
պատժուին ըստ Հայ եկեղեցւոյ
կանոնաց:
«Ռուսաց ինքնակալները իմաս-
տուն կամքով՝ երգումը ճանաչած
է կրօնական արարողութիւն և ե-
թէ երգումը այդպէս չը նկատուի՝
նա ալլա եւս երգում չէ, այլ մի-
միայն հասարակ խոստում: Եթէ
երգումն էլ, մի Հայ, չարտասա-
նէ իր նախնեաց լեզուով նա եր-
գում չէ կարող համարուիլ:
«Այս բոլոր աչքի առաջ՝ ունե-
նալով, մենք ՉԵՆՔ ԿԱՐՈՂ
ջնջիլ մեր նախորդ Հայրապետի
հրամանը, որովհետեւ ջնջելով թէ՛
դէմ է Հայ եկեղեցւոյ նախա-
ւանդ կանոններին, դէմ կը լինի
իմ հօտի կրօնական զգացմունք-
ներին ու դէմ իմ խղճմանս քնն-
մանաւանդ որ Մակար Կաթողի-
կոսի հրամանը երբէ՛ք հակառակ
չէ ուս պետական օրինաց»:
ՎԵՏ. Հայրապետը այս բողոքա-
գրոյն մէկ պատճէնն ալ զրկած է
Էջմիածնայ Սինոդին. նաեւ հետեւ-
եալ հրամանագիրն ուղղած է կով
կասի բոլոր թեմերու առաջնորդ-
ներուն և կոնսիստորանիներուն:
«Ներքին գործոց նախարարը
մարտ ամսուն, բացառելով մեզ
բարձրագոյն Սինատի հրամանը,
խնդրել էր միգրից, որ հիմէ հը-
նար գտնուում ենք, փոխել Մակար
Կաթողիկոսի տնօրէնութիւնը երգ-
ման մասին: Յայտնում եմ ձեզ,

որ անհնարին ենք համարում փո-
խել Մակար Կաթողիկոսի հրա-
մանը: Մենք պատասխանեցինք
նախարարութեան և թողնում ենք
Մակար Կաթողիկոսի տնօրէնու-
թիւնը անփոփոխ և այս յայտ-
նում ենք ձեզ ի գիտութիւն»:
Այս հրամանագրոյն վրայ թիֆ-
լիզի մէջ Սամուէլ անուն քահա-
նայ մը մերժած է ուս լեզուով
երգում տալ, առարկելով թէ Ս.
Հայրապետը լոկ հայերէն լեզուով
երգուեցնել կը հրամայէ. դատա-
րանը խնդրել Բարձրագոյն տետա-
նին ներկայացուցած է, որով խըն-
դիւր սկսած է սուր կերպարանք
առնել. սակայն կըսուի թէ Հայ-
րիկը վճար է մինչեւ վերջին
շունչ պաշտպանել Հայ եկեղեցւոյ
իրաւունքները:
Ամուսնական խնդրոյ առթիւ ևս
ՎԵՏ. Հայրապետը Հոկտ. 18 թը-
ւով Էջմիածնայ Սինոդին զրկած է
հետեւեալ գրութիւնը:
«Այս ապրիլ ամսին Սինոդը
հրաման է ընդունել Բարձր. Սե-
նատից, որով Ռուսիա բնակուող
Հայ լուսաւորչականների ամուս-
նայութեան թոյլտուութիւնները
ենթարկուելու են միայն Սինոդի
որոշմանց:
«Որպէս ձեզ քաջ յայտնի է,
մեր Ս. Հայրերի եկեղեցական կա-
նոնների համեմատ, սկզբից ի վեր
մինչեւ այժմ, զանազան աստի-
ճանի պատկի թոյլտուութեան և
պատկաւածութեան վերջնական
վճիռները տուել են միայն Հայոց
Հայրապետները. բացառութիւն
եղել է միայն այն ժամանակ երբ
Հայրապետական Առաջնորդ թափուր
է եղել և այդպիսի հարցերը Սի-
նոդն է վճարել, մինչեւ նոր Հայ-
րապետի յԱթոռն ելնելը:
«Ռուսական Սենատի հրամանը
կարգաւորով, մենք գտնում ենք որ
այդ հրամանը խախտում է Հայ.
եկեղեցւոյ Հայրապետների դարե-
ւոր իրաւունքները. ուստի և մենք
չէնք կարող համաձայնել այդ
նոր հրամանի հետ և մտադիր ենք
կայսեր մատուցուել մեր բողոքը՝
Սինատի հրամանի անհիմն լինե-
լու մասին»:
—

ՁԵՐԱՅԻՆԱԴՈՒՄԸ ԹՈՒՐԿԵՐԸ

Մեր 86 թուին մէջ ծանուցած էինք Ձիյա Մօլլայի, Սայիտ եւ Ֆերտի պէյի ձեռքաւորման լուրը. այժմ ստոյգ տղերքներէ առնուած Պալական թղթակցութենէ մը կը բաղկանայ չափեկան ծանօթութիւնները, անոնց ունեցած դիրքին եւ ձեռքաւորութեան պաշտօններուն վերաբերմամբ:

Ասոնցմէ ամենէն առաջ ձեռքաւորուած է Ֆերտի պէյ, նոյն 18 շաբաթ օրը, կէս օրէ վերջ Պոլսոյ կողմը եւ անմիջապէս առաջնորդուած է Պէշիքթաշի պահակաշնոցը, ուր բանտարկուած է: Իսկ իր բնակարանը խուզարկուած ու Մէլիքէի մէկ բանի օրինակներ գտնուած են:

Ֆերտի պէյի կինը, իր ամուսնոյն ձեռքաւորութենէ անմիջապէս վերջը կը փութայ Գառն-գիւղ, Ֆերտի պէյի քեռայր Ձիյա մօլլային դիմել, որ յաջորդ օրը, կերակրէ, կախարական պալատ կերթայ, իր հետ առնելով երիտասարդ ազգական մը Քաթրի պէյ անուն, յայտարարելու համար Ֆերտի պէյի գէմ ի գործ դրուած աշխարհ տարաքոր, բայց ան ալ հոն կը բանտարկուի իր երիտասարդ ազգականին հետ:

Ֆերտի պէյ ծանօթ անձնաւորութիւն մըն է, իբրեւ յայտնի օրէնսգէտ եւ խմբագիր, Պետական խորհրդոյ նախագահ ատենի անդամ եւ օգնական դատաւոր: Ֆերտի պէյ գրեթէ մեծ աշակերտ եւ լրացուցիչն էր նոյն ատենի նախագահ Սայիտ պէյի, որ նոյնպէս ձեռքաւորուած է: Եւրոպայի չենք համարի նաեւ յայտնի թէ Ֆերտի պէյ իր աշխատութեան արդիւնքէն զատ ուրիշ ապրուստի միջոց չունէր: Իսկ Ձիյա մօլլա որ բարձրաստիճան իւլէմա մըն է, իր դասակարգին մէջ ամենէն աւելի ուսեալն է եւ մեծ յարգանք կը վայելէ թէ քրիստոնեայ եւ թէ իսլամ տարրէն, իբրեւ անկողնակալ եւ ազատ մտքի տէր մարդ: Որուն պատճառաւ շնորհազուրկ եւ գրեթէ աղքատ վիճակի մը մէջ կը մնար Սուլթանի բացարձակ կամքով: Եւ միշտ մերժուած էր Ձիյա մօլլայի յառաջացմանը նկատմամբ ու եւ խնդիր:

Սայիտ պէյ ալ իր Բիրայի տունէն ձեռքաւորուելով ուղղակի առաջնորդուած է Պէշիքթաշի պահակաշնոցի բանտը:

Յիշատիկ թիւք եւ եւրոպացի շրջանակներու մէջ կարեւոր տեղ մը կը բռնէր իր ուսումը Գիրմաշի առած է եւ հմուտ է եւրոպական շատ մը լեզուներու: Նշանաւոր հանրածանօթ հրապարակագիր, ուսուցիչ պետական վարժարաններու բարձրագոյն կարգերուն եւ միեւնոյն ատեն անգամ պետական խորհրդոյ եւ նախագահ նոյն խոր-

հրդոյ նախագահ ատենին: Իր այս պաշտօնովը որուն մէջ կը դառնէր երկար տարիներէ ի վեր, մեծապէս օգտակար եղած է իւր շրջանակին մէջ դատական կարելու բարեփոխումներ մտցնելով:

Սայիտ պէյ ալ աղքատ եւ չքաւոր վիճակի մը մէջ կը գտնուէր:

Հիմա գանք վերոյիշեալ երեքին ձեռքաւորութեան պատճառին:

Ձիյա մօլլայի փեսան Սուրիա-ցի 24 տարեկան երիտասարդ մը իզգէթ անուն, անուս եւ աննշան պաշտօնեայ մը լիմոսական նախարարութեան մէջ: Նա իր ամուսնութեան շնորհիւ հանգիստ կապերէ իր աներովը քով:

Իզգէթ փառասիրութենէ մըղուած կը պահանջէ իր աներովմէն որ զինքը Պետական խորհրդոյ տնդամ անուանել տայ: Բայց իզգէթի այս պահանջները միշտ կը մերժուէին Ձիյա մօլլայի կողմէ, առարկուելով թէ, իզգէթի թէ՛ տարիքը եւ թէ՛ անուս ըլլալը չէր ներքեր որ այդօրինակ բարձր դիրք մը բռնէ եւ խորհուրդ տուած էր անոր որ աշխատի մտաւորապէս զարգանալու, եւ երբ ունէ կերպով արժանիք մը ցոյց տայ, ապա ատեն կը խոստանայ հարկ եղած դիմումը ընել ուր որ պէտք է: Իզգէթ իրեն տրուած խորհուրդը չուզեր մտիկ ընել, եւ կը յաջորդէ իր կինն ալ համոզել, որոնք միասին կը ձգեն հօրենական յարկը եւ կերթան հաստատուել իզգէթի մէկ ազգականին տունը, իրենց հետ տանելով նաեւ գտնուած գահարեցնները եւ ամեն արժեքաւոր իրերը:

Իզգէթ եւ կինը հօրենական տունը ձգենք յիտոյ, վերջին անգամ ալ կը հարցնեն Ձիյա մօլլայի թէ կուզէ՞ իր փեսին գահարեցում տալ թէ ոչ:

Ձիյա մօլլա նորէն կը մերժէ: Այս դէպքէն երկու օր վերջ, իզգէթ ուղղակի Եւրոպայ կերթայ, իր հարեանակից եւ Սուլթանի երկրորդ քարտուղար հանրածանօթ Արապ իզգէթ պէյի քով: Հոն կը յայտարարէ թէ իր աները Ձիյա մօլլան, ազգականը Ֆերտի պէյ եւ անոնց մտերմը Սայիտ պէյ «թէօն թիւք» փառասիրութեան հետ սերտ կապեր ունին:

Այս երեքը միշտ Եւրոպայէն հեռու եւ անկախ կապերէն արդէն այս պարագան զիրենք անհաճօրէրած էր Սուլթանին եւ որ յարմար ու պատեհ առիթ մը համարուեցաւ զանոնք մէջ տեղէն վերցնելու:

Վերջին ժամուն կիմանալ թէ Ձիյա մօլլայ, Սայիտ պէյ եւ Ֆերտի պէյ մասնաւոր շոգենաւով մը դէպի Եւրոպա ճամբայ հանուած են: Եւրոպայի թէ՛ մեծներու... կերթան:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՆԱԿԱՆ

Այս միջոցիս Պոլսոյ քանի մը քաղաքներուն մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւն մը երեւան եկած ըլլալուն առթիւ մեզ բարեկամ համակրելի բժիշկ մը բարեհաճած է Առողջապահական եւ զգուշացուցիչ կարգ մը յօդուածներ գրել Իրաւունքի մէջ: Որպէսզի հայ հասարակութիւնը ըստ կարելու զգուշանալով զիրոյն միայն տարափոխիկներու վարակումէն: Մեր բժիշկ բարեկամը իր այդ յօդուածներով հասարակութեան գնահատելի ծառայութիւն մը կուզէ մատուցանել: Իսկ մենք մեր թերթէն սիրալոյսով սիրեալ մը կը նուիրենք եւ այս առթիւ կը փութանք յիշուել Իրաւունքի ընթերցողաց շնորհակալութիւն յայտնել այդ համակրելի բժիշկին, որուն համեստութիւնը չի թողարար իր որոշ անունովը հրապարակ գալ:

Առիթն է մէկ երկու խօսք ընել տղայոց յատուկ եղող համաճարակ եւ տարափոխիկ հիւանդութեանց գլխաւորներու մասին, որոնք ժամանակ առ ժամանակ երեւան գալով մեծ վնասներ յարուցող եւ մեծաշնչ քաղաքներու մէջ: Վոհի՜ որոնց թիւը համեմատաբար կը նուազի, նախ՝ երկրի մը առողջապահական մարմնոյն ձեռք առած զանազան միջոցներով, իսկ յիտոյ (ինչ որ ամենէն կարեւորն է) տուններու մէջ ի գործ դրուած մասնակի նախազգուշական միջոցներով:

Արդ՝ գիտնալով որ գործադրութիւնը խիստ հեշտ եղող, իսկ անգիտակցաբար չի յարգուող այդ նախազգուշութիւնները շատ անգամ ահաւիճի եւ սպառնական երեւոյթ մը ունեցող համաճարակի մը փութկոտ քայլը կրնան կասեցնել եւ կամ տիրող տարափոխիկի մը մէջ տունէն միւսը կամ մէկ թաղէն մէկալը փոխանցումը կըրնան ընդհատել, աւելորդ չենք համարի ժողովրդին առջեւ պարզել, որքան որ կարելի է, համառօտակի առողջապահական մէկ բանի անհրաժեշտ պայմաններ:

Նախ եւ առաջ տղայոց համար գրեթէ անխուսափելի եղող այդ համաճարակներէն գլխաւորներու անունները թուենք: Ծաղկախտը (չիչէք), կեղծ ծաղկախտը (սուչիչէի), վարդախտը, (գըզամուգ) կապոյտ հազը, շառագունակախտը (գըզը) եւ կեղծ մաշկը (գուշ պօղան):

Ընդհանուր առմամբ վերոյիշեալ հիւանդութիւններ ամենաալ իրարմէն աւելի կամ պակաս տարափոխիկ ըլլալը, հետեւաբար եւ ամենուն մէջ ալ վարակուող հիւանդներու անշատման անհրաժեշտութիւնը փոփոխանելի յիտոյ, անոնց մէջ իւրաքանչիւրին յատուկ եղող պարագայները մի առ մի բացատրենք:

Ծաղկախտը.— Ծաղկախտը ոչ միայն տղայոց ալ չափահասներու ալ պատկանող ախտ մըն է:

Բժշկութեան մէջ դեռ պատուաստի դրութիւնը մուտ չի գրտած, թէեւ ծաղկախտը սովորաբար մահացու եւ ծանր հիւանդութիւն մը կը նկատուէր, սակայն

այսօր այդ դրութեան շնորհիւ ծաղկախտի վտանգը շատ ու շատ թիփեցած եւ գրեթէ բուժելի տանջանք եղող հիւանդութեանց կարգը դատուած է: Հետեւաբար պատուաստի գործողութիւնը անհրաժեշտօրէն կատարուելու է ամեն երախայի վրայ, նոյնիսկ ծնունդէն անմիջապէս յետոյ, (մասնաւոր երբ հոս ու հոն ծաղկախտէ վարակուողներ կը լսուի), բայց իր ասանկ թիփեւ գործողութիւն մը կատարուելու համար ու եւ արգելք չի գտնուիր նորածինի մը քով:

Այսօր հաստատուած է որ պատուաստի մը աղբեցութիւնը շատ անգամ մինչեւ 6-7 տարիներէ աւելի չը կրնար տեւել եւ թէ այդ ժամանակէն անդին պատուաստի նորոգիլ հարկ կըլլայ: Ուրեմն շատ ճշմարիտ է որ մարդս իր կենացումէն ամեն 6-7 տարին կամ գոնէ 8 տարին անգամ մը պատուաստուելու է, իսկ համաճարակի մը ատեն այս որոշեալ միջոցին լրացման ալ չսպասելով գործողութիւնը կրկնել պէտք է: Ծաղկախտէ անգամ մը վարակուողներու համար երկրորդ անգամ վարակման շատ քիչ հաւանականութիւն կամ վախ կը մնայ: Իսկ պատուաստողներու համար պէտէն բռնուելու վախը արդէն չի յուսկնալով, պատահալ, այս վերջիններուն քով ծաղկախտը պարզ հարբուխի մը թիւ թեւութեամբ իր շրջանը կը կատարէ:

Ինչպէս յայտնի է պատուաստի գործողութիւնը երկու տարբեր է, զանազաններով կը կատարուի: Եւ կը՝ անմիջապէս պատուաստուած երախայի մը մարմնոյն վրայ, երեւան եկած պալար կամ այտուցներուն (չիպան) մէջ հաւաքուած փառասիրութիւն ժողովուրդը ու զայն առողջ տղու մը մարմնոյն մէջ ներմուծելով կըլլայ (ինչ որ հիւսկնալով թողուած դրութիւն մըն է): Իսկ միւսը՝ մասնաւորապէս պատուաստուած եւ խողովակներու մէջ մեծ խնամքով պահուած փառասիրութիւն ներմուծմամբ կը գործադրուի:

Ամեն ոք կամ ամեն ծնողք պէտք է համոզուի որ ներմուծման առաջին եղանակը այսինքն մէկ անգամ միւսը եղած ներմուծումը բոլորովին փառասիրութեամբ է: Բանի որ պատուաստող մատակարարող անձին կամ մանուկին քով գտնուած դիմալ մը հիւանդութիւններն ալ ներմուծման շնորհիւ դէպի առողջ անհատը փոխանցուելու մեծ հաւանականութիւն կայ: Մինչեւ թիփեւ փառաստու մանուկ մը որքան որ ալ բժշկական մանրակրկիտ քննութիւններէ յետոյ բոլորովին առողջ դատուի, դարձեալ անոր պատուաստող ընդունելի չի նկատուելով՝ միւրժուելու եւ ներմուծման երկրորդ եղանակը պահանջուելու եւ թէ երբեք զայն ստանալու հա-

մար պէտք եղած միջոցները չեն պահարկել։

Եւրոպայի տը իբր ընդհանուր հիւանդութիւն մը ընդունուած ըլլալով հանդերձ, իրեն յատուկ եղող երեւակայական մակարդիքները (միջոցառում), մորթին վրայ երեւոյթները բազմաթիւ այտուցներու հեղուկին մէջ կամ այս հեղուկին հոսքով յետոյ յառաջ եկած կեղծանքներուն մէջ հաւանականօրէն մեծ քանակութեամբ կը գտնուին։

Քանի որ մարդ այս հեղուկով կամ կեղծանքներուն փոքր մասնիկներով խառնուած փոշին շնչելով անմիջապէս ծագկախօն կրնայ վարակուիլ։ Ուրեմն նախապէս հետաքննող միջոցներու հակառակ երբ այս հիւանդութիւնը երեւան գայ, մեր առաջին պարտականութիւնն է հիւանդը մեկուսացնել և ուրիշներու հետ ամեն տեսակ յարաբերութենէ հեռու պահել։

Յետոյ անոր մորթալին դուրսութիւնը մաքուր բռնել, այսինքն հակա-նախական լողանքներով կամ հեղուկներով լուանալ վէրքերը, այդ վէրքերէն գոյացող կեղծանքներու մասնիկները ամփոփ մը ժողովելով զանոնք խոր կոյանոցներու մէջ նետել։

Հիւանդին կողմէ գործածուած ամեն հագուստ ու կապուստ երկրորդ անգամ գործածելէ առաջ ուժով մը եփել, կրկին կրկին լուալ և ապանելով անհրաժեշտ է ապա թէ ոչ այդ կեղծանքն ախտաբեր կտորուանքները հագուստներու, կահկարասիներու, ճերմակեղեններու և կամ պարզապէս գետնի փոշիներու և հովի միջոցառմէ տեղէն միւսը փոխադրուելով հիւանդութեան փոխանցման պատճառ կըլլան։

Տ. Ե.

(Շարունակելի)

ՄԱՐԱԶԱՆՑ ՖՈԻԱՏ ԲԱՆԱ

(Շարունակելի)

Ֆուստ փաշա ատեն մը, Սուլթանի նախագահութեան ներքեւ գտնուող զինուորական քննիչ յանձնարարի մը մասնակցած է։ Բայց իր այս պաշտօնին առաջին օրերէն սկսած է քննադատել բանա-կին վիճակը և առաջարկած է որ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ (Յ)

ՆԵՏԱ

(ՄԱՍԻՍ ՊԱՏՄԱՍԻՐ)

Այսպիսի համեղ կերակուրներով կը կերակուրէր գրեթէ միշտ, Պոլսի քաղաքները թիւրքերին, որոնք կուտան, կը խմեն, ու բան չեն վճարիր։ Մեզի ալ պէտք է այսին, որովհետեւ թիւրքը առանց անուշիկ չկրնար բիւլա ուտել։ Բայց անոնք չունենին, ինչու որ այդ ատեն գարուն էր, և գարնան որի քով մեզի կայ, ո՞րքէ պիտի առնեն, ո՞րքէ պիտի գտնաս։ Բայց թիւրքի անիծեալ անյայդ փորը բանով մը չես կրնար լցնել։ Կուտան, կը լափեն կը լափաշտեն ու զարձակ չեն կշտանար։ ու երբ աղէկ մը ուտեն «սիշ ֆիւսա» ալ կուտեն, որովհետեւ ուտելէն կեղծանքն իրենց շան ակռանքն։

հիմնական փոփոխութիւններ մը տօնին և պետերը փոխուին, սկսե-լով նոյն իսկ Սպարապետէն։ Եւ այսպէսով բանակը և զինուորակա-նութիւնը ազատիլ մասնաւորաց ազ-գեցութենէն, եթէ նոյն իսկ տա-տանք բարձագոյն դիւրի մէջ ալ եղած ըլլան։

Ֆուստ փաշա իր այս դիտողու-թեան աւելի սուր հանգամանք մը տուած է, ըսած ըլլալով որ այս-սօր երկրին ճէջ հայրենիքի ծա-ռայող պաշտօնեայ չկայ, այլ մի-այն ամենքն ալ տնտեսի մը քու-համոյքին գործիք են դարձած, ինչ որ գոհացուցիչ ներկայ մը եւ լաւագոյն ու ապահով ապագայ մը չի խոստանար մեր երկրին համար։

Միեւնոյն ատեն խիստ լեզուով քննադատած է հանրածանօթ ծո-վային նախարար Հասան փաշան, որ սա կը պնդէր թէ Օսմ. ծովային ուժը պատկառանք կազդէ օտարներուն և ըստ ամենայնի լա-ւագոյն կերպով ամրացած են Տար-տանէլի և Վոսփորի նեղուցները, որոնք կարող են դիմադրել ամեն օտար ուժի։ Նախարարապետը Հա-սան փաշայի այս յայտարարու-թեանը վրայ կառավարիչ ամփո-փոխ պահել կառավարութեան թէ վարչութիւնը և թէ արտաքին քա-ղաքականութիւնը, Եւ ճիշդ հոս է որ Ֆուստ սոսկալի յարձակում մը կընէ երկուքին ալ վրան, Հա-սան փաշան գող իսկ միւսները կեղծաւոր անուանելով։ և կը յայ-տարարէ թէ ծովային ուժը փը-ճացած է, ամեն կերպով։ Իսկ վարչական և քաղաքական ընթաց-քն ալ, որչափ ատեն որ ժամանա-կի պահանջով մնան համաժողով-փոփոխութիւններ չը կրեն, երկրի ապագան միշտ մութի մէջ պիտի մնայ։

Ֆուստ փաշայի այս ընթացքը վերին աստիճանի անհաճոյ գալով Սուլթանին, կը հրամայէ իրեն, ժողովէն դուրս ելնել, ազդարարե-լով միանգամայն թէ զինքը Պաղ-տատի կուսակալ կանուանէ և 24

—Շեքիք ասոր կը պոռան թիւրքե-րը։

—«Չունինք, որդի, չունինք, կըսէ պառաւ Ձվիտա։ —«Գնա, ցնդած պա-ռաւ, գտի՛ր։ —«Ո՞ր գտնաս, ո՞րքէ գտնուի։ Ամբողջ գիւղը որ փնտես զը-րամով իսկ չես կրնար գտնել։ —«Լէ՛, ծեր կախարդ, թէ ոչ ճանաչուի պէս գուրադ կը կոտորեմ» կը պոռայ Գաճա-լինիքէ մին ու խորագոյնով պառաւ Ձվիտային կը դարձէ —«Մեզի բեր՛ ապա թէ ոչ ողջ ողջ կը մորթեմ քեզ։ —«Ձկայ, որդի չկայ, կըսէ խեղճ կի-նը ու երկուքէն կը դողար։ —«Ես կը ցուցնեմ քեզի ի՞նչ է աս «չկան» կը պոռայ թիւրքը, ոտքի կը ցատկէ, կը յափառակ մահակը ու պառաւ Ձվիտայի գլխին կիլիկիէ։ Հէգ կինը թմրեցաւ ու գետին ինկաւ գետի պէս կը հասէր արիւնը գլխէն։ Իսկ Նոնա, իր պղտիկ երախան, տեսնալով որ մայրը կը մեռ-նի, կըցածին չափ կըսկսի պոռալ։ «Տէր իմ, տէր իմ ապանքսն ինչե՞ր մայ-րիկս, իսկ թիւրքե՞րը, թիւրքերը չու-

ժամէն իր պաշտօնատեղին վերա-դառնալու պատրաստ ըլլայ։

Ֆուստ փաշա իր բնակարանը դառնալէն վերջը կը մերժէ Պաղ-տատի կուսակալութիւնը, և հա-կառակ կայսեր կրկնակի հրաման-ներուն կը յամուռ իր մերժումին վրայ, խստիւ պատուիրելով իր սպասաւորներուն որ եթէ երբէք պալատական պաշտօնեայ մը գայ ներս չընդունին։

Ֆուստ փաշայի այս յանգձու-թիւնը անշուշտ շատ սուղի պիտի նստէր իրեն, եթէ Անգղիական և Ֆրանսական դեսպանները կայսե-րական Պալատան չազդարարէին որ Ֆուստ փաշա երկու կառավա-րութեանց խորին համակրանքը և անոնց պետերուն զօրաւոր բարե-կամութիւնը կը վայելէ։

Երկու մեծ դեսպաններուն այս յայտարարութիւնէն մէկ քանի օր յետոյ Ֆուստ փաշա մասնաւորա-պէս կը հրաւիրուէր ներկայ գլու-նուելու դեսպանատանց մէջ տեղի ունեցած պաշտօնական սեղանե-րուն և ընդունուելով հանց։

ԼՐԱՔԱՂ

— Ի՞նչ —

Օրմանեան անցեալ Գշ. օր մեծ Եպարքոսին ներկայացաւ։ այս վերջինը յայտնեց թէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսին ընտրութեան գոր-ծին համար Պէհա պէյի և Տ. Սահակ եպիսկո-պաշտօն հաստատող իրաւունք ունի է, ինչ-պէս կանխաւ հաղորդած ենք Պէ-հա պէյ կառավարութեան կողմէ ընտրութեան վրայ պիտի հսկէ, որ նոր ոտնձգութիւն մըն է մեր ազգային իրաւանց դէմ, որ Օրմա նեանի տկար քաղաքականութեան արգասիքը կրնայ համարուի։

—Վերջին տեղեկութեանց նայե-լով, Տ. Սահակ եպիսկո-ւ, Երուսա-ղէմի վանքին աւագ լուսարարա-պետը, իրեն տեղ առժամեայ փո-խանորդ մը թողնով, Ստանա պի-տիմեկի, Կիլիկիոյ կաթողիկոսին ընտրութեան համար իբր պատուի-րակ Պոլսոյ Պատրիարքարանի կող-մէ Պէհա պէյ ալ նոյն պահուն

ներէ աւելի չար են։ Գոհայինքէ մին Նոնայի դօտիէն կը բռնէ, վեր կը վեր-ցնէ ու կրակարան կը նետէ, եւ նա, խեղճը, խարսկին մէջ կը խօթէ ձեռ-քերը ու գլուխը։ Սթոյքօ տունը չէր, այն միջոցին, ախտն էր ու ձիւրին խար կուտար։ Երբոր ետ դառնալով ներս մտաւ, մայրը գետին պառկած տեսաւ անկենդան, եւ քոյրը խարոյկի մէջ կարէր։ Սթոյքան աչքերը, ու մէկէն հրակիւղ յափշտակելով թիւրքին գլխին իջեցուց։ Թիւրքը իսկոյն գե-տին ինկաւ մեռած։ Կոյրը սկսաւ թիւրքերը Սթոյքօն վրայ յարձակեցան քայց նա խիստ քաջ մտող էր, այն-քան զիւրին բան չէր որ յաղթեն ի-րեն քանի մը կուռնազուխ քոստոնի-թիւրքերը վեց չոգի էին։ Սթոյքօ գե-տին տապալեց երեքը ու երբ փրկեցին իր աջ ձեռքը, հրակիւղ ձախովը բռ-նեց ու սկսաւ ալ ու ձախ գարնել։ Թիւրքերը ատրճանակները հանցին ու սկսան անով պաշտպանել ինքզինքնին։ Գնդակ մը զարկաւ Սթոյքօի ծունկին

հոն պիտի գտնուի։ Բ. Դրան կող-մէ հարկ եղած հրահանգները՝ Հալէ-պի և Ստանայի կուսակալութեանց ուղղեալ, Պատրիարքարան պիտի յանձնուին։ Իսկ Պատրիարքարան զանոնք Սահակ եպիսկո-սին միջոցաւ պիտի ներկայացնէ պատկանեալ տեղերը։

—Ակնայ եկեղեցւոյն աւելորդ արծաթեղէնները Պոլիս բերուելով ծախու հանուած են։ Գոյանալիք դրամը տեղոյն դպրոցին կարգա-դրութեան պիտի գործածուի։

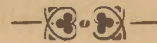
—Խառն Ժողովոյ վերջին նըս-տին մէջ պատրաստուած գրու-թիւնք Պատրիարքին ձեռամբ մա-տուցուած են ձեռնհաս իշխանու-թեանց։

—Շապին Գարահիսարի առաջ-նորդական տեղապահ Տ. Սմբատ Ծ. Վ. բաւական ծանր դէպք մը ծանուցած է Պոլսոյ Պատրիար-քին։ «Մշակնոց գիւղին մէջ երկու քահանայք կան, մին խաղաղասէր միւսն այրի և անհանգարտ բնա-ւորութեան տէր։ Մօտակայ փոքր գիւղի մը հովուութեան գործին առթիւ մէջներին դաւաճան ան-համաձայնութիւն ինչալով, այս վերջինը միւսին դէմ ոխ կը կապէ, և զայն սպաննել տալու փորձ կը փորձէ, ճամբորդած պահուն մի-այնակ վայր մը հրացան պարպել տալով անոր վրայ, Գահանան չի մեռնիր, և լուր կուտայ ոստի-կանութեան, որ քննութիւն բա-ցած է, Թիշեալ քահանան և ու-րիշ մարդ մը դատի պիտի են-թարկուին ի մօտոյ։»

—Հայ-Հռոմէականաց (Հակահա-սունեան) նախկին Պատրիարք Յով-հան Արք. Բիւրէլեան 30,000 ֆր. կտակեր է իր ծննդավայրին՝ Տի-արպէքիի բարեգործական հաս-տատութեանց։ Մնացեալ հարըս-տութիւնը կտակեր է Ստանայի և Եւփոկիոյ Հայ-Հռոմէական վիճակ ներուն, ուր առաջնորդական պաշ-տօն վարած է, և մաս մալ հաներ է Զմտուի վանքին, ուր կըթուած է։

—Բազմավէպ» ամսաթերթը կը գրէ թէ իտալիոյ Մարկարիտա

ու նա դետին ինկաւ, այլ կը շարու-նակէր հրակիւղը անոնց զարնել։ Ա-տրճանակները ամեն կտորիճէ աւելի զօրաւոր են։ Ատրճանակների թնդիւ-նը ամբողջ գեղի մէջ լսուեցաւ եւ Կըռ-ճալիները գային ազատելու իրենց ըն-կերները։ Երկար ատեն աշխատեցան մինչև որ Սթոյքօն կապեցին ու հրա-կիւղ ձեռքէն առին։ Դեղոր այն ատեն գրեթէ Պոլսի քաղաքէն մէկը չկար, ու-րովհետեւ բոլոր առաջնակարգ Պուլ-կարները ասին տեղ թողնով անտառնե-րը փախաւ էին։ Մեր գեղացիները ետ դարձած ատեն, խեղճ Սթոյքօն մեծ ուռնիկէն կոխնուած գտեր են, պառաւ Ձվիտա մեռած՝ կը պառկէր։ Իսկ հէգ երախան Նոնա, խարոյկի մէջ կիսա-բիւրաց։ Ահա Երեմի գաւալներս, Երեմի ժամանակների մէջ ապրած ենք ու ի՞նչ բա՛նք տեսած ենք։ Ծէ՛ր, փրո-կեա գլխի չարէն քսաւ մայրս, խա-չակներեց ու յետոյ լռեց։

Թագուհին, որ անցեալ օր Միւս-
բանութեան Ս. Ղազարու վանքը
այցելած էր, յայտարարեց է թէ
ձեռնարկած է հայերէն սովորելու:

—Մանչէսթըրէ Օր. Բւք. որ Ա-
րաբկերի որբանոցին համար ամէն
տարի 60 անգլ. ոսկի կը զրկէր,
40 ոսկի զրկած է Պատրիարքա-
րան, 20 ոսկի ալ պիտի զրկէ ե-
ղեր:

—Նոյնպէս Մանչէսթըրի ազգա-
յինք 81 անգլիական ոսկի զրկած
են որբերուն համար:

ԹԻՒՐԻԱ ՀԱՎԱՏԻԱԹԸ

Սթանպուլում, Ճարտնալը թիւ-
նար Մ. Երմամատ պաշտօնէն ել-
վել Սուլթանըն արգուսը իւր մէ-
լէքէթինէ կիթմիշ իտի օրատու պու-
լունան զիգրմէթ գուշարտան
թօրլալու պէթիւմէք իշին:

Մ. Երմամատ պու տէֆա հէր
նէ գատար 1200 ատէտ մէզբիւր
գուշարտան թօրլալա պիւմիշ ի-
ռէտէ, պուշարտան անճագ 303
տտէտի սաղ օլարագ Սթանպուլ
կէթիւրիւ պիւմիշ տիր. պէրապէ-
րինտէ իքի մէշուր ճարտնը գուշ-
նու պուլունտըրը հալտէ:

Քէզա Ճարոն խարիճիյէ նա-
զուրը Ղիթթիւ Սօքի թարաֆըն-
տանտ Սուլթանա հէտիյէ օլա-
րագ զայնէթ գըլմէթտար պիւր
զըլըճ վէլիւմիշ տիր:

—Թիւրք օրտուլարընան 20
նէֆէր զապիթան թահսիլ իշին
Ալմանիայ կէօնտէրիլէճէ տիր:

—Երգընտա, Սուլթանըն վի-
լատէթինին սէնէյի տէվրիյէսի մի-
նասիպէթիլէ, ճէզարընըն սիւլիւ-
սանը միւտտէթի իքմալ իթմիշ հա-
պըսարա ափ օլունճագ ըմըշ:

—Նոյնմ. 25 ինճի կիւնի ազա-
մըսը. Պէշիթիւտա Գազան-Ալ-
մազ մահալլէսինտէն եանկըն զու-
հուր իլէ իքի պուշուր սաաթ զար-
ֆընտա 14 խանէ վէ 7 տիւքեան
եանմըշ տըր:

—Անտուլունըն Պարթըն շէհ-
րինտէ 110 եաշընտա Մէմիշ իս-
մինտէ պիւր իսթիյար պուլընմագ-
տա տըրքի 90 եաշընտա ազ սա-
գալը պիգ էվլատը վար:

Մէմիշ 110 եաշընտա օլտուղու
հալտէ թէքմիլ գուվվէի պէտէնի
յէսինէ հալա մալիք օլուպ, պու
իսթիյար հալինտէ հէր կիւն ա-
վա կիթմէքտէ վէ պաղըտա քէօյ
տէլիգալըլարը իլէ հօրա օյնամագ-
տա իմիշ:

ՄԻԻԹԵՆԵՎԱԿՅԷ

Աւստրիա տա վէ Բուսնիա տա
խալը մըգտար գար իաղմըշ օլ-
մաղլէ պիւր գաշ կիւնտէն պէրի
շըմէնտըֆէրլէր իլլէմէտիկինտէն
էվրոքա բօսթասը կէլմէմիշ տիր:
Վէ պու սէպէպլէ խարիճի վէ բօ
լիթիգ հալատիսաթմըզ պու տէ
ֆա էվլէրիլի օլամամըշ տըր:

—Սիւպիա սապըզ գըրալը
Միլանըն Աւստրիանըն թահթը
հիմայէսինտէ պուլընմագտա օլ-

տըրը շայնաթը, Աւստրիա խա-
րիճիյէ նազըրը Գօնթ Կոլուխովս-
քի թարաֆընտան թէքդիպ օլը-
նարագ: Աւստրիա Սիւպիանըն
պիւսպիւթիւն տալիլի օլան պու
մէսէլէյէ միւտալիլէյէ ապա հագ-
զը զմատըզը պէյան իթմիշ տիր:

—Հալման իմանընտա թօրլիլ
իլէ հալալանտան Ամէրիգանըն Մէյն
զըրհըսը թարաֆէրլէրտէն վէֆա-
թիտէն 166 նէֆէրին նաաշարը
պու տէֆա Մ. Ամէրիգայա նազլ
իլէ մէշուր Արլինկտըն միլի մէ-
զարըզընտա կէօմիլէճէքլէր վէ
հիւքիւմէթ թարաֆընտան 50,000
ֆրանք մէսարիֆլէ պիւր սանէմ
գօնուլ ճագ ըմըշ:

—Բէթէրպուրկտա պիւր ճամի
եաբըլմատ գարալաշտըրըմըշ օ-
լուպ, մէսարիֆի իշին լազըմ օ-
լան ազճէ տալի թէտարիք օ-
լունմուշ տըր:

—Հարէքէթի արգտա զարարտի-
տէ օլանլար իշին, Սթանպուլտա
հիւքիւմէթ թարաֆընտան թէշ-
քիլ օլունան խանէ ճէմիլէթինին
թօրլալարը աքճէին մըգտարը
3.030,655 զուրուշա պալիլ օլմըշ
տըր:

—Ֆիլիթինիլէր թարաֆընտան,
Մ. Ամերիգա մէճիսի մէպուսանը-
նտ պիւր շիքայլէթնամէ իրսալ իլէ
քէնտիլէրի պու կիւն միւսթագիլ
պիւր միլլէթ շտըզլարընը թէք-
րար պէյան իլէ, Ամերիգա հիւ-
քիւմէթի թարաֆընտան տա գա-
պուլ վէ բիւայէթ օլընմասընը թա-
լէպ իթմէքտէ տիրլէր:

Մէզբիւր շիքայլէթնամէտէ Ա-
մերիգալըլարըն 1776 տէ իլանը իս-
թիլալիլէթլէրինտէ թագտիս իթ-
տիլէրի ֆիքլէրի պու կիւն քէն-
տիլէրին պասմագտա օլտըզլարը-
նը վէ 8 միլիոն ֆիլիթինիլէր ու-
մուլէն մաշվ օլունճայա գատար
Ամերիգայա գարըն գօյաճագլարը
նը պիւտիլմիլլէր տիր:

—Էօնիւմիլլէրի յունվար ալըն
տա՝ Ալմանիա գուվվէի պահրիյէ-
սինին զամը մէսէլէսի իքինճի տէ
ֆա օլարագ Բայխսթագ մէճիսի
նէ թագտիմ օլընճագ տըր:

—Պուլլար հիւքիւմէթի հօկտ.
1էն իթիպարէն մէմուրլարըն մաաշ
լարընը պանքիւթ իլլէ վէրմէկէ
պաշամըշ տըր:

—Պալատէ գիքը օլընտըզը կիպի
բօսթալարըն կէլմէմէսի սէպէպի
իլէ թարանսպալ մուհարէպէսինտէն
եէնի հալատիսլէր բէք նատիր
տիր:

Թայմըզըն մուսպիլի պիւտիր
միշ տիր քի կրտսբանտա վուքու
պուլուն մուհարէպէտէ ինկիլիլ
Պահրիյէ տաքլէրի ֆէվզէլտտէ
քահրամանլըք կէօսթէրմիլլէր ի
սէտէ գապիթլէրտէն եալընըք իքի
քիշի սաղ գալմըշ տըր: պուլունտան
սօնրա զապիթան տիւշմէն թարա-
ֆընտան թանըլմագ իշին տալի
ասքէր ֆօրմասը կիյէճէքլէր իմիշ:

Մուսպիլին վէրմիշ օլտուղու
պու հալատիլէ, Պօնլէրին գա-
յէթ մահիլ նիշանճի օլտուղլարը
իսպաթ օլունուլար:

Թարանսպալ օրտուսընըն ումոմ
գօմանտանը ժէնէրալ Ժուպէն
խապթալանարագ անըն եէրինէ

Շալը Պուրկէր թային օլընմըշ
տըր:

Լէտամիթ էլան Պօնլէրին մու-
հասէրէսինտէ օլուպ, շիտտէթլի սու-
րէթտէ թօրա թուլթուլմուշ տըր:
Ինկիլիլլէրին վէրտիկի մալիւմա
թա կէօրէ, Պօնլէր օրտուսընտա
խապթալըզ զուհուր իթմիշ վէ
թարանսպալ Օրանճ հիւքիւմէթլէ
րի արասընտա իսթիլալի հասըլ
օլմուշ տըր:

ԵՆԵՆԻ ԻԹԹԻՖԱԳ

Ինկիլթէրանըն միւսթէմիլլէր
նազըրը Մ. Չէմպըրլէնին սօն պիւր
նուլթը Էրպապը սիյասիոնըն թէ-
ֆէրիլինէ վէ էվրոքա վէ Ամերի-
գա կազէթալարըն վէլվէլէ գալ-
տըրմալարըն սէպէպ օլմուշ տըր:
Մ. Չէմպըրլէն Մ. Ամերիգա իլէ
ինկիլթէրանըն միւսթէթիպ պիւր բօ-
լիթիգատա պուլընտըզըն վէ Ան-
կո-Սաքսօն պու իքի միլլէթին
մէպտէ ու մագսէտլէրի եէքտիկէ-
րինէ միւսթագը պուլընտըզըն
պէյանլէ պէրապէր, կէշէն սէնէքի
Սպանիա մուհարէպէսինտէ ինկի-
լիլ տէվլէթինին Ամերիգայա թա-
րաֆիլի պուլընմասընը տէլիլ կէօս
թէրէքէք՝ շիմտիտէ թարանսպալ
մուհարէպէսինտէ Ամերիգալըլա-
րըն ինկիլթէրայա տօսթանէ թէ-
վէտուհ իպրազ իթտիկինի իրա-
յէ էլլէմէքլէ հէր իպի միլլէթին
մագսէտի ճիհանկիլիլք օլմալուպ,
եալընըք ինսանիլէթ ու թիճարէ-
թին թէրագըլալթընա միւնհա-
սըր պուլընտըզըն վէ պու իսէ
զըմէն պիւր իթթիֆագ տէմէք
օլտըզըն սէօլլէմիշ տիր:

Մ. Չէմպըրլէն մէզբիւր նուլթ-
գընտա Ալմանիա իլէ ինկիլիլլէր
պէյանտէ ճարի օլուն բօլիթիգա-
տան պահս իտէրէք տէմիշ տիր
քի, պու իքի տէվլէթին մէնֆա-
աթլարը եէքտիկէրինէ միւսթա-
պըզ օլտըզը կիպի հուգուգ,
էտէպիլաթ վէ լիսան խուսուլա-
րընտա էսասէն պէյնիմիլլէր մու-
պայէնէթ օլմայուպ մէպտէն միւլթ-
թէֆիգիլ: Ամերիգա իլէ ինկիլ
թէրա արասընտա մէվճուտ օլան
պու եազընիլէթ Ալմանլար իլէ
տալի մէվճուտ տըր: Մէնֆաթ-
վէ մէպտէն մէվճուտ օլան
պու եազընիլէթ ահտնամէլէր իլէ
պաղլանմըշ օլան իթթիֆագտան
տահա գուվվէթլի վէ էսասըլ օ-
լապիլիլ: պիւնպէրին՝ պու իւշ
տէվլէթ պէյնինտէ պիւր իթթի-
ֆագըն հուսուլա կէլմէսի սայիլ
միլլէթլէրէ տալի ֆաթիլէլի օլա-
պիլէճէք տիր վէ սալիլէ:

Մ. Չէմպըրլէն նուլթընըն սօն
զըսմըն էճնէպի կազէթալարընա
աթթէն՝ պաշըճա պաղը ֆրանսըզ
ճէրիտէլէրին ինկիլիլլէրէ գարըն
իթալէի լիսան իթմէլէրինտէն տօ-
լայը հիտտէթինի պէյանլէ ֆրան-
սըզլարա գարըն թահգիթաթտա
պուլընմըշ տըր:

Մ. Չէմպըրլէնին պիւր թարաֆ-
տան Ալմանիա տան վէ Մ. Ամերի-
գատան իթթիֆագ արամասը վէ

տիլէր թարաֆտան ֆրանսըզլարա
գարըն թահգիթաթտա պուլընմա
ինկիլիլ: Ֆրանսըզ վէ բէզա Ա-
ման վէ Ամերիգա էրպապը սիյա-
սիոն էնտինտէ ումուլի խօշ-
տիլթսիլլէք հուսուլա կէթիլլէր
տիր: Լօրա Բօզպէրի, Թայմըզ
սայիլ ինկիլիլ էրպապը սիյա-
յունը Չէմպըրլէն գարըն սէօլլէ
յուպ, «սինիլ խապթալըրնա թա-
թուլմուշ օլմալը, վէ ինկիլթէր-
անը քիմսէտէն մուսթէնէթ ար-
մալ իգթիգատը եօգ տըր»
յօրլար: Էճնէպի կազէթալար
Չէմպըրլէնի տէլի, սէրսէթ թէ-
յէ իթմէքտէն մաատա, էնկիլ
հալմանաթա պէնգէթմէքտէ
լէր:

ՄԵԾ ՊԻՃԱԿԱՆԱՌԹԻՒՆ

ՍՕԾԻԱ ՔԱՂԱՔԻ

ՊՈՒԼԱՐ ԿԱՍԱԿԱՌՈՒԹԵՆԷՆ ԵՄԱՆԱԿԱՌՈՒՄ
Ա. ՊԱՐԳԵՆԷ Է 300,000 ՖԻ. ՊԱՐ.
50,000 տոմսեր հրապարակ հանու-
են, որոնց 25,000ը պիտի շահին
տիւեալ կերպով, 1900 տարւոյ
Յունվար 4ին 1500 թիւեր 101750
Փետրվար 3ին 1500 » 14300
Մարտ 6-7ին 2000 » 24900
Ապրիլ 4-5ին 2000 » 31800
» 25-26ին 2000 » 37300
Մայիս 17 յուն. 7 1600 » 336200
453900

Գիւնըն ԵՆ ՊԱՐԳԵՆԷ	Կէս	Փարսի	Մէկ ուլլէր	Մէկ ուլլէր
միւլլ	12	6	8	1.50
Ա. Կիւն	16	8	10	2
Բ. Կիւն	20	10	14	2.50
Գ. Կիւն	28	14	18	3.50
Դ. Կիւն	24	12	16	3
Ե. Կիւն	15.20	6.60	8.30	1.90
Մ. Կիւն	115.20	57.60	28.80	14.40

ԱԶԴ

Ապառիկ չը կայ, Պարապ է
սոր համար ամեն դիմում: Միւլ
պարտք ունեցողները անյապա
պէտք է վճարեն իրենց պարտքը
ո ու է անհաճոյ գործողութեան տօ
ղի չ տալու համար:

Տ. ՃԳՆԱՌԱՌԵԱՆ

ԹԱՏՐՈՆ «ԱՆԷԼ ՍԼԱՎՈՅ»

Վաղը, հինգշաբթի գիշեր վէ
սէլօ հայ թատերական խմբի կող-
մէ պիտի ներկայացուի «ՔՐԶՈՒՆ
ՏԷՅԻՐՄԷՆ ՃԻՆԱՅԷԹ»-ի
տերախաղ 4 արար:

Ժիմնասիլիգ, ազգօպալթ,
լէթ Օր. Գաթիսայի կողմէ:

«ՁԱՅՆ ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ»

Լրագիր ազգային, գրական եւ գ-
ղաքական, կը հրատարակուի շաբթի
մի անգամ. արտատահմանի համար տա-
րեկան 10 ֆրանք: Բաժանորդացիութիւն
փափաքողը դիմեն հետեւեալ հասցէին:
American Hai publishing Co
209, 23d St, N w York City

Отговорникъ Н. Драгулевъ
Печатница на Хр. Н. Войничковъ